

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

§. 5. De Actionibus & Judiciis beneficiariis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

Quæres duodecimo. Quenam crimina ipso facto inducunt privationem beneficii?

12. 1mo. Simonia realis & conventionalis, ob quam Clericus non tantum beneficio adeptus, sed etiam aliis beneficiis jam legitime possessis privatur, *can. sanè quisquis. 4. caus. 15. q. 3. cap. inquisitionis. 21. de accusat. Extr. av. cum detestabile. 2. de simon. inter com.* Idem per Constitutiones Pii IV. & V. est de simonia confidenciali.

2do. Crimen hæresis. *cap. quicumque. 2. cap. ut commissi. 12. cap. cum secundum. 19. de hæret. in 6.*

3^{tio}. Crimen falsi in literis Apostolicis. *cap. ad falsariorum. 7. de crimine falsi.*

4to. Percussio vel captio Cardinalis *cap. felicitis. 5. de pœnis. in 6.* vel Episcopi à proprio Clerico facta, qui privatur beneficiis à capiente in Ecclesia Episcopi capti obrentis. *Clement. 1. de pœnis.* Item si Beneficiatus Rectorem suæ Ecclesiæ aut alium ejusdem Ecclesiæ Clericum mutilat, vel occidat. *Arg. cap. in quibusdam. 12. de pœnis.* Item qui Clericum capit, donec resignet beneficium, vel ut citatus ad Romanam Curiam venire non possit.

5to. Crimen Assasini commissum, procuratum vel mandatum. *cap. 1. de homicid. in 6.*

6to demum nefandum Sodomix scelus, ex Constitutione S. Pii V.

§. Quintus.

DE

Actionibus & Judiciis beneficiariis.

Quia ratione cupiditatis, ambitionis & fraudis humanæ lites in materia beneficiorum sunt infinitæ, pauca Tyroni sufficientia in præsentem dicemus.

Quæres primo. Quodnam beneficium pacificè dicitur possideri?

12. Cui nec in - nec extra judicium quæstio juris aut facti movetur. *Arg. cap. cum olim. 7. de dolo & contumacia. cap. ex parte. 7. de testibus. Gloss. in Clement. gratia. de rescriptis.* Beneficium per triennium pacificè possessum nec in possessorio nec in petitorio per Regulam Cancellariæ 33. controversari potest.

Quæres secundo. Quodnam beneficium dicitur litigiosum?

R. D. Schnorrenberg Insti. 7. Can.

12. De cujus dominio vertitur quæstio inter petitorum & possessorem judiciaria contentione, vel precibus Principi aut Judici oblati, & per eum reo futuro cognitio. *Gloss. in cap. 1. ut lite pendente. in 6. verb. litigantibus.*

Quæres tertio. Quot modis de beneficio litigari potest?

12. Omnis lis super beneficio est vel de possessione, vel de proprietate beneficii, vel de utroque; nam utrumque simul conjungi potest. *cap. cum dilectus. 6. de caus. possess. & proprietat. Clement. unic. eod. tit.*

B b

Quæ-

Quæres quarto. Quot modis in iudicio agitur de beneficii possessione?

ꝛ. Tribus. Vel enim agitur, ut possessio beneficii obtineatur, vel ut perditâ recuperetur, vel ut habita retineatur.

Quæres quinto. Quomodo agitur ad obtinendam beneficii possessionem?

ꝛ. Ut obtineatur possessio beneficii, agit interdico adipiscendæ possessionis, qui beneficii habet titulum, alio habente possessionem, in quam intitulus induci non potest, nisi possessore coram Iudice vocato ad relinquendam occupatam detentionem. *cap. licet Episcopus. 28. de præbend. in 6.* Qui enim ex aliquo titulo licet injusto possidet, sine causæ cognitione titulo privati nequit. *can. volumus. 2. caus. 16. q. 4.* Et ita intelligendi sunt textus in *cap. in literis. 5. de restitu. spoliator. cap. ad ultimum. 2. de caus. possess. & proprietat.*

Quæres sexto. Qualiter agitur ad recuperandam possessionem?

ꝛ. Ut recuperet possessionem, agit interdico possessionis recuperandæ, is, qui possessione beneficii fuit spoliatus; nam si habens Canonicum titulum alio possidente possessionem autoritate propria nanciscatur, jus, quod habet, tanquam intrusus amittit. *cap. eum qui. 18. de præbend. in 6.* Et adversarius interdico recuperandæ possessionis tanquam spoliatus uti potest. *cit. cap. in literis. 5. de restitu. spoliator.* Et prius de spoliatione quæritur, quam de titulo, cum spoliatus ante omnia sit restituendus. *can. 1. & 2. caus. 3. q. 1. Clement. unic. de caus. possess. & proprietat.*

Quæres septimo. Quomodo agitur ad

retinendam possessionem? ꝛ. Ut retineatur possessio beneficii, agit interdico retinendæ possessionis, cuius jus in possessione potentius, quia causa possessionis prius est discutienda, quam ad iudicium proprietatis perveniatur. *cap. fin. de iudiciis.*

Quæres octavo. Quæ forma in processu judiciali de beneficio servanda?

ꝛ. Procedendum est de plano sine strepitu & figura iudicii. *Clement. 2. de iudic. Quos terminos explicat Clement. sæpe contingit. 2. de verb. signif.* "Iudex (summarie seu de plano procedens) necessarium libellum non exigat, litis contestationem non postulet, in tempore etiam Feriarum ob necessitates hominum inductarum à jure procedere valeat, amputet dilationum materiam, litem, quantum poterit, faciat breviorum, exceptiones, appellationes dilatorias & frustratorias repellendo, partium, Advocatorum & Procuratorum contentiones & jurgia, testiumque superfluum multitudinem refranando. Non sicut tamen Iudex litem abbreviet, quin probationes necessarias & defensiones legitimæ admittantur."

Quæres nono. An in causis beneficiariis pleno iudicii ordine procedi possit?

ꝛ. Licet summus Pontifex dispendiosam prorogationem litium, quam interdum ex subtili Ordinis iudicarii observatione causarum docet experientia provenire, restringere volens statuerit, ut in causis super præbendis seu quibusvis beneficiis Ecclesiasticis procedi valeat de cætero simpliciter, & de plano, & sine strepitu iudicii, & figura. *Clement. d. spen-*

dispensatio. 2. de judic. Si tamen his capitibus solemniter ordo iudiciarius in toto, vel in parte non contradicentibus partibus observetur, non erit processus propter hoc irritus, nec etiam irritandus. cit. Clement. saepe contingit. in fine.

Quæres decimo. Quis in lite beneficiarii Judex?

1. Lis de beneficio coram Iudice Ecclesiastico agitari debet. *cap. 3. de foro competent. Nec enim Iudices Laici rebus Ecclesie se immiscere debent. cap. decernimus. 2. de judic. cap. cum Laicis. 12. de rebus Eccles. non alienand. Attamen in pluribus locis Iudex Laicus cognoscit, si agatur interdicto retinendæ & recuperandæ possessionis, cum quid temporale dicant esse possessorium. Arg. cap. causam. 7. qui filii sint legitimi.*

Quæres undecimo. Quis Judex cognoscit de interdicto adipiscendæ possessionis?

1. Quia, dum agitur de interdicto adipiscendæ possessionis, causæ cognitio consistit in discussione, an petens habeat collationem Canonicam, & detinens possessionem obtineat justam, interdictum adipiscendæ possessionis plus habet petitorii, quam possessorii, ac proinde de eo non cognoscit Iudex, qui tantum de beneficiorum possessione, & non de

proprietate cognoscendi habet auctoritatem.

Quæres duodecimo. An in lite beneficiaria juramentum calumniæ præstandum?

1. Quamvis in *cap. literas. 7. de jurament. calumn.* dicatur: "Quod in casibus, in quibus de Ecclesiis, decimis, & rebus spiritualibus agitur, juramentum calumniæ nec dare nec recipere consueverit Ecclesia Romana, eò quod tales causæ non ex legum distinctione, sed ex Canonum æquitate finem debitum sortiantur;" hæc tamen constitutio correctæ est per *cap. 1. eod. in 6.* ut innuit *Gloss. in cit. cap. literas. verb. literas.* Ibi enim ita statuit Bonifacius VIII. "Quamvis in causis spiritualibus Canones non indicant alicui calumniæ juramentum, nos tamen, quia frequenter calumniari videmus, in ipsis utile reputamus, quod simul tam de veritate dicenda, quam de calumnia, ut via præcludatur calumniis, jurari debeat in iisdem." Porro calumniæ juramentum non tantum præstandum, dum pleno iudiciario proceditur Ordine, sed etiam quando de plano sine strepitu & figura agitur iudicii. *Clement. saepe contingit. 2. de verb. signif.*

